

FARMÁŘSKÉ LISTY

Vydává Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

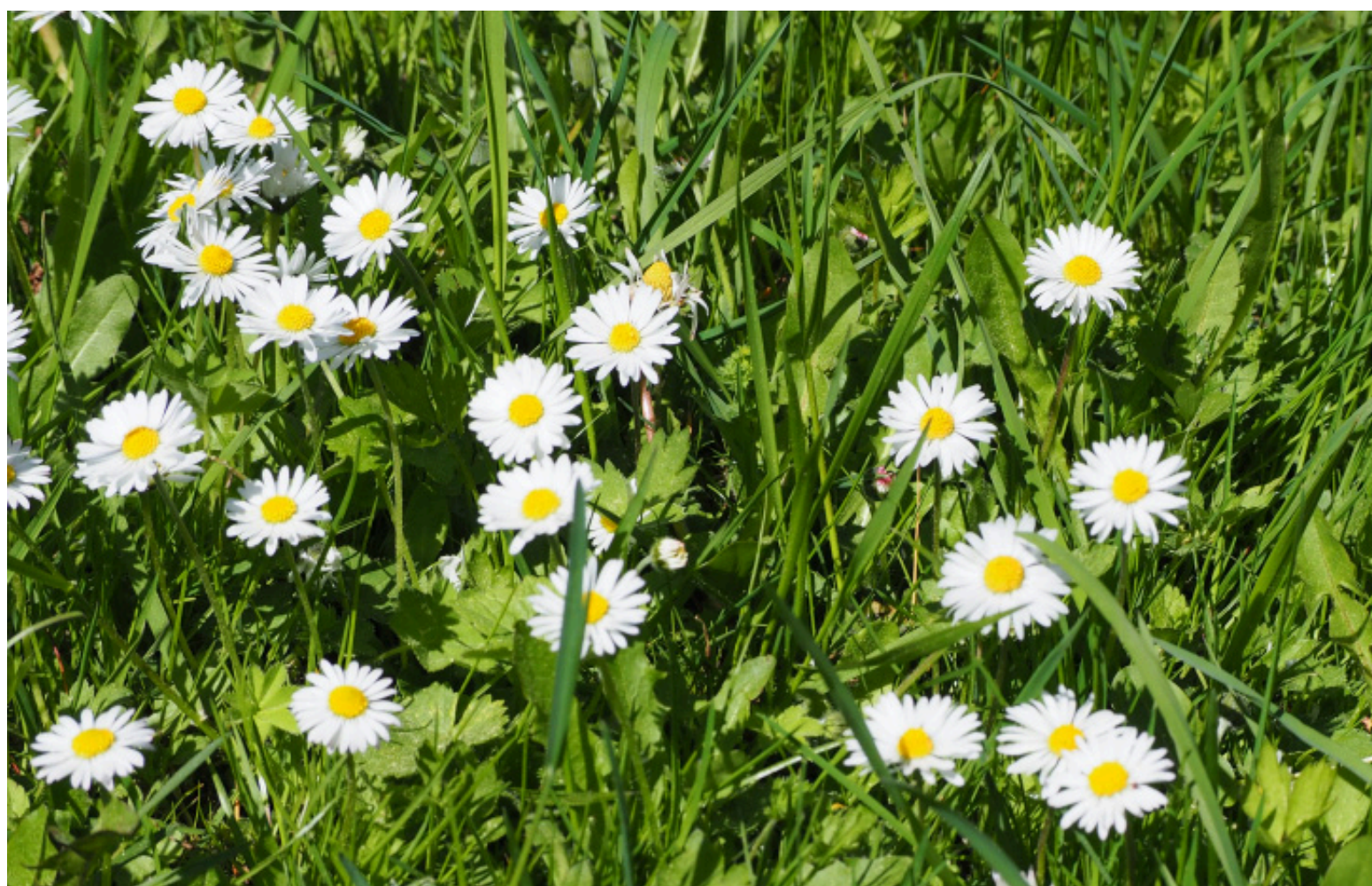
Číslo 1 / ročník II. / březen 2016

**Vážené čtenářky,
vážení čtenáři,**

vydání Farmářských listů, které máte před sebou, v sobě zahrnuje informace za předešlé dva měsíce. Jak jistě mnozí z vás ví, členové Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů (ČMSZP) v prvním měsíci roku 2016 rozhodli o ukončení svého členství v Agrární komoře ČR (AK). Uvědomuji si, že to bylo nelehké rozhodnutí, o čemž svědčí také poměr hlasování, avšak vzhledem k rozdílným postojům vedení ČMSZP a AK v poslední době šlo o rozhodnutí logické. Jako člověk, který se snaží vést dialogy a dobrat se společného a rozumného řešení, musím konstatovat, že členství ČMSZP bylo již delší dobu pouhou formalitou. Především kvůli někdy až autokratickému přístupu vedení AK, který zne-
možňoval vést debaty nad palčivými tématy agrárního sektoru. Mediální bouře, která se následně po vystoupení ČMSZP rozpoutala, byla přehnaná a nerad bych ji znovu komentoval. Jsem však velice rád, že naše rady se možná také díky tomuto rozhodnutí rozrůstají. Svou podporu nám vyjádřila řada zemědělských neziskových organizací.

Další činnost ČMSZP se v prvních měsících letošního roku zaměřila na aktivity v řadě pracovních skupin při MZe ČR. Napomohli jsme rovněž vzniku pracovních skupin, které zřídil Ústav zemědělské ekonomiky a informací. Jedná se o pracovní skupiny pro LFA, ekonomiku agrárního sektoru, rostlinné a živočišné komodity. Hodláme i nadále prosazovat zájmy všech farmářů, kteří to s českým zemědělstvím myslí vážně.

František Winter, předseda ČMSZP

ČMSZP pomohl prosadit řadu užitečných změn

O řadu pozitivních změn v českém zemědělství se v rámci své působnosti zasazoval Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů (ČMSZP). Některé z nich se podařilo prosadit, jiné bohužel ne. Tento článek představí ty nejdůležitější z nich.

Zástupci svazu se od roku 2011 aktivně zúčastňují všech jednání, souvisejících s prvním a druhým pilířem Společné zemědělské politiky (SZP). Základní prioritou svazu bylo poskytnout odpovídající podpory pro řádně hospodařící zemědělce bez rozdílu na výrobní oblasti. ČMSZP však vždy preferoval vyšší přidanou hodnotu v zemědělství i zajištění dostatku organické hmoty do půdy, což může poskytnout pouze živočišná výroba. Jednání o nastavení Principů podpor v ČR pro období 2014–2020 se odehrávala na úrovni pracovních skupin stavených Ministerstvem zemědělství ČR a v rámci kulatých stolů, pořádaných ministrem. Zástupce ČMSZP se rovněž pravidelně účastnil jednání ekonomické komise Agrární komory ČR.

Mezi další z hlavních připomínek zástupců ČMSZP při jednání o nastavení podpor byla příliš vysoká sazba na plochu. Svaz navrhoval na jednotnou sazbu na plochu (SAPS) včetně takzvaného „ozelenění“ částku v maximální výši 4000 Kč/ha. „Argumentovali jsme tím, že vysoká platba na plochu povede pouze k navýšení pachtovného. Peníze určené pro zemědělce pak přes jejich účty odečtou mimo rámec zemědělské prvovýroby. Vývoj v posledních dvou letech dal bohužel tomuto našemu tvrzení za pravdu,“ uvedl předseda ČMSZP František Winter.

Mezi další požadavky patřil převod 15 % finančních prostředků z prvního do druhého pilíře. Tyto peníze by pak bylo možné využít cíleně na dofinancování obálky pro méně příznivé oblasti pro zeměděl-

skou produkci (LFA) oblasti a dále i na podporu obálky investice. „K posílení nás vedly naše výpočty a prognózy. Nově se do LFA H a S měla započítávat veškerá zemědělská půda, nikoli pouze trvale travní porost (TTP). Tím došlo k nárůstu počtu celkových hektarů. Na druhou stranu ale navrhovaná obálka pro LFA oblasti nebyla navýšena. Upozorňovali jsme na minimálně 20% ponížení sazeb na hektar oproti minulému období,“ vysvětlil Winter. Zástupci Agrární komory (AK) však byli proti. Jejich prioritou pro druhý pilíř se staly hlavně investice. „Po roce, který uplynul od nastavení nové SZP, se tato skutečnost potvrdila. Pro zemědělce hospodařící v LFA oblastech se stala realitou nižší sazba na hektar,“ uvedl Winter.

**str. 5 Dobrovolné podpory
vázané na produkci**

pokračování na straně 2

ČMSZP
Českomoravský svaz
zemědělských podnikatelů

Slezská 7, 120 00 Praha 2 / Tel.: +420 227 010 354, GSM: +420 602 832 880 / E-mail: info@cmszp.cz

www.cmszp.cz

ČMSZP pomohl prosadit řadu užitečných změn

pokračování ze strany 1

Dalším nezohledněným požadavkem v rámci nastavení změn v LFA oblastech bylo rozdělení sazeb podle zatížení velké dobytčí jednotky (VDJ) na hektar kvůli větší podpoře živočišné výroby (ŽV). Bohužel ve finálním jednání při připomínkování ze strany EU bylo toto zamítnuto. Jedna z připomínek se týkala nastavení podpory na ornou půdu v LFA, kdy nebyla stanovena žádná podmínka pro její získání. „Jedná se tak vlastně o další platbu na plochu. A právě způsob hospodaření na orné půdě při ab-

senci ŽV, která je hlavním zdrojem organické hmoty do půdy, je dnes předmětem oprávněných diskuzí. Hospodaření se stalo pouze byznysem, což má za důsledek zhoršení kvality půdy, vede k její degradaci, zvyšování eroze a k poškozování životního prostředí. Při maximalizaci výnosů je pak organická hmota nahrazována průmyslovými hnojivy a chemickými prostředky,“ podotkl Winter.

Velmi diskutovaným tématem se stal spor dojně versus masné krávy. ČMSZP požadoval podporu na tele či na litr prodaného mléka, což by znamenalo cílenou podporu pro řádně hospodařící zemědělce. „Bohužel na základě tlaku vedení AK je tato podpora jako údajně produkční nazírána pouze v případě narozených telat masných krav. U mléčných krav je podpora opět plošná, tedy i na suchostojnou mléčnou krávu,“ řekl Winter. Po prvním roce je podpora na krávy bez tržní produkce mléka (KBTPM)

a tele zhruba 4 300 Kč, zatímco na dojnou krávu zhruba 9 800 Kč.

Svaz se na konci loňského roku na základě žádosti ministra Mariana Jurečky vyjadřoval také k rozdělení finančních prostředků získaných zvýšeným kofinancováním z 25 % na 35 %. Pro ČMSZP bylo prioritou zejména navýšení obálky pro LFA oblasti.

Vyplácení dotací zemědělcům v letošním roce

Novinky pro letošní rok představil před zahájením valné hromady Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů ředitel Státního zemědělského intervenčního fondu Martin Šebestyán. Podstatné byly především aktuální informace o vyplácení dotací. Výplaty za minulý rok jsou podle něj již dokončeny. Dotace byly vyčerpány téměř ze sta procent.

Harmonogram výplat byl upraven v polovině ledna letošního roku. „Zůstává zhruba stejný. Zásadní změnou je prodloužení výplat tzv. greeningu, které bude nově probíhat do konce dubna. Důvodem jsou technické problémy ze strany dodavatele Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) a technické problémy ze strany registrů,“ vysvětlil Šebestyán. Nejprve obdrží platbu zemědělci s půdou do 10 hektarů, pak čistě ekologičtí zemědělci. Následovat budou ti, kteří musejí plnit podmínky diverzifikace nebo kteří si vyhradili plochy v ekologickém zájmu. Na konec zůstanou žadatelé, jejichž žádosti jsou problematické (zjištění, sankce).

Podle Šebestyána jsou hotová rozhodnutí na SAPS, LFA, VCS a NATURA, Mladý zemědělec a PVP. Částečné problémy podle něj vyvstaly v souvislosti s kvalitou dat u chmele, brambor a ovoce. U AGRO-ENVI se na základě tzv. starých rozhodnutí začne vyplácet na konci února a u nových rozhodnutí (A, B, C, D, E, G) se s vyplácením začalo na počátku března. Rozhodnutí u ekologického zemědělství se spustí 15. března. Poslední budou dobré životní podmínky zvířat.

Ředitel fondu rovněž upozornil na mimořádné opatření v souvislosti s chovem dojníc a prasnic. Žádosti se začaly přijímat 15. ledna. „V rámci tohoto opatření bude nejspíš nutná kontrola na místě. Vyřešíme to v diskuzi s Evropskou komisí,“ uvedl Šebestyán. V souvislosti s projektovými opatřeními (PRV) byly podány tři tisíce žádostí za zhruba 11 miliard korun. Doporučení se dostalo 2400 žádostem za 7,3 miliardy korun. Dalších 229 žádostí za 1,4 miliardy korun bylo zařazeno jako náhradních a pouze 365 žádostem nebylo vyhověno. Vznikne analýza, které skupiny byly podpořeny nejvíce. Výsledky by měly mít vliv na nastavení dalšího kola, které proběhne

na podzim. Ke schvalování žádostí má docházet od května.

Od února se má spouštět kontinuální příjem pozemkových úprav. V první polovině května budou otevřena další kola, a to na vzdělávací a informační akce, zahájení činnosti mladých zemědělců, investice do nezemědělských činností, podporu agroturistiky, investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů, zavádění preventivních opatření v lesích, obnovu lesního porostu po kalamitách, odstraňování škod způsobených povodněmi, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, neproduktivní investice v lesích, přeměnu porostů náhradních dřevin, technické vybavení dřevozpracujících provozoven a podporu vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské výrobě.

V rámci Podpůrného garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF) je nově možné podávat žádosti elektronicky. Martin Šebestyán proto zemědělce vyzval k využívání této varianty podání.

Zelenou mají krávy, selata, šetrné zemědělství a jahodník

Podpora dobrých životních podmínek zvířat, hospodaření šetrné k zemědělské půdě a pěstování jahodníku – to jsou oblasti, pro něž Ministerstvo zemědělství ČR na letošní rok připravilo změny v podmínkách pro poskytování dotací, které budou letos vyšší. Úředníci pravidla upřesnili na základě zkušeností zemědělců.

V rámci péče o zvířata se zvýší příspěvek na suchostojné krávy a zvětšení plochy pro odstavená selata. Hospodáři budou v chovech moci využívat dezinfekční přípravky s delší dobou účinnosti, aby mohli postříkat aplikovat méně často. Ministerstvo navrhuje zvýšení sazeb pro suchostojné krávy ze stávajících 1540 korun/VDJ (velká dobytčí jednotka, což odpovídá zhruba dvouleté krávě) na 1702 korun/VDJ. Příspěvek na odstavená selata by se měl zvednout z 1756 korun/VDJ na 2405 korun/VDJ (zhruba 30 selat). Toto opatření bylo poprvé zavedeno loni. Celková roční podpora činí přes 600 milionů korun a požádalo o ni více než 800 subjektů.

Příspěvek na jahodník má rozšířit pěstování ekologickým způsobem o další plodinu. Sazba dotace by mě-

la dosáhnout 15754 korun/ha. Součástí tohoto návrhu je podmínka zemědělské činnosti, která se zavádí i pro opatření Platby pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními podle nařízení a Platby v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě. V roce 2015 požádalo o dotaci pro ekologické zemědělství přibližně 3700 žadatelů. Ministerstvo mezi ně rozdělí asi 1,4 miliardy korun na 464 tisíc hektarů zemědělské půdy.

Zemědělci mohou v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření nově žádat o dotaci ve výši 15132 korun/ha na zatravnění drah soustředěného odtoku, tedy míst na poli, která jsou nejvíce ohrožená vodní erozí. Také zde mohou pěstitelé nově získat dotaci i na jahodník v režimu integrované produkce se sazbou dotace 11700 ko-

run/ha. Zároveň je možné pěstovat zeleninu nejen na orné půdě, ale také na jiné trvalé kultuře. Žadatelé musí nově splňovat podmínku minimální zemědělské činnosti, specifikované v rámci přímých plateb. V roce 2015 bylo podáno zhruba

14800 žádostí o podporu na celkovou výměru 1,07 milionu hektarů zemědělské půdy s podporou ve výši zhruba 3,4 miliardy korun.

zdroj: MZe ČR

SAPS – Jednotná platba na plochu zemědělské půdy

Žádost o poskytnutí SAPS je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti a čeká zemědělce také v letošním roce. Je zapotřebí splnit následující podmínky.

Žadatel musí být zemědělským podnikatelem dle § 2e až § 2h zákona o zemědělství. Výjimku představuje pouze žadatel, který je organizační složkou státu podle zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Krom toho musí splňovat podmínku aktivního zemědělce.

Žadatel musí po celý kalendářní rok dodržovat podmínky cross-compliance a v Jednotné žádosti musí uvést veškerou zemědělskou půdu, která je na něj ke dni podání žádosti vedena v LPIS. Minimální výměra, na kterou lze poskytnout platbu, činí jeden hektar zeměděl-

ské půdy. Tato půda musí být zemědělsky obhospodařována. DBP, na který je požadována dotace, musí být evidován v LPIS na žadatele alespoň ode dne doručení žádosti na SZIF do 31. srpna 2016. Novinkou pro rok 2016 je v případě trvalých travních porostů a travních porostů povinnost provést pastvu včetně likvidace nedopasků v termínu do 31. července nebo seč s odklizením biomasy z pozemku ve stejném termínu.

Způsobilé kultury pro dotaci SAPS jsou stejné jako v loňském roce, tedy včetně nově zařazených kultur „U“ – úhor, „G“ – travní porost na

orné půdě, „L“ – zalesněná plocha pod závazkem s podmínkou způsobilosti pro platbu SAPS k roku 2008, „O“ – jiná kultura oprávněná pro dotace (např. alej ovocných stromů, chmelnice bez opěrné konstrukce) a „J“ – jiná trvalá kultura.

Pokud žadatel pěstuje na některém z DPB uvedených v žádosti o poskytnutí jednotné platby na plochu konopí, připojí k této žádosti uznávací list o uznání osiva a prohlášení, v němž se zaváže, že fondu neprodleně oznámí začátek kvetení. Pokud žadatel pěstuje rychle rostoucí dřeviny ve výmladkových plantážích na některém z DPB uvedeném v žádosti o poskytnutí jed-

notné platby na plochu, je povinen uvést druhy rychle rostoucích dřevin a jejich kříženců pěstovaných na dílech půdních bloků, dále kalendářní rok založení porostu s rychle rostoucími dřevinami a také kalendářní rok posledního obmýtí, pokud již proběhlo.

Stejně jako v minulých letech bude žadatelům krácena platba, pokud se částka dotace v rámci přímých plateb vyšplhá přes 2000 eur. Pro opatření SAPS také platí, že přesáhne-li dotace částku 150 000 eur, bude platba snížena o 5 %.

České zemědělství by v rámci EU mělo být konkurenceschopné

Veřejnou debatu na téma konkurenceschopnost českého zemědělství v rámci Evropské unie pořádal na začátku února Institut pro politiku a společnost. Akce se konala pod záštitou poslance a místopředsedy výboru pro potraviny a živočišnou výrobu Pavla Šrámka, který debatu sám moderoval.

Pozvání přijalo několik zajímavých řečníků. Pavel Sekáč, náměstek ministra zemědělství; Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR; Zdeněk Jandajsek, generální ředitel firmy Rabbit a Bohumil Belada, viceprezident Agrární komory ČR. K uvedené problematice se vyjádřil také Jaroslav Faltýnek, poslanec a předseda Zemědělského výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Pavel Šrámek kriticky zhodnotil takzvanou duální jednotnou zemědělskou politiku Evropské unie. Znamená to, že je tato politika jiná pro patnáctku původních členských zemí EU a pro desítku nových. Vídeňský Institut pro mezinárodní ekonomická studia při vstupu České republiky do EU předpovídal postupné obsazení trhů nových členských států potravinami z původní patnáctky, a to alespoň do jedné třetiny. To zapříčiní znehodnocení farem a zpracovatelů laciným sku-

pováním západními investory. „Situace je však zcela opačná. Východní státy jsou s výjimkou Polska mohutně zaváženy potravinami a jejich dovoz neustále roste,“ upozornil Pavel Šrámek.

Nesouhlas se vstupem do EU prezentoval na debatě Jaroslav Faltýnek. „Tehdy se udělalo mnoho chyb, jednou z nich bylo nepřivádění zemědělců do vyjednávání. V současné době je kvůli dřívějšímu zrušení živočišné výroby krajina zcela devastována,“ řekl Faltýnek. Ve svém vystoupení se zaměřil na konkurenceschopnost ČR v rámci světa. Podle něj jsou někteří čeští zemědělci produktivnější než zahraniční. Náklady českých zemědělců podle něj nejsou proti zahraničí vysoké. „Například v produkci drůbeže je ČR plně konkurenceschopná, především v nákladech. Na trhu je však situace jiná, a to kvůli nižším podporám u nás, než jakých se dostává jejich kolegům v zahraničí.

Dotační podpory mléka a vepřového na loňský a předloňský rok tyto komodity zachránily. Bez nich bychom je dnes již neměli,“ doplnil Faltýnek.

Podle viceprezidenta Agrární komory ČR Bohumila Belady se k nám zavázejí nekvalitní výrobky. „Chyba je v nastavení netarifních opatření, která u nás nefungují. Dovážené výrobky je zapotřebí kontrolovat, například jestli jsou zdaněny,“ uvedl Belada. Vyjádřil se rovněž k přímým platbám. Podle něj již není možná cesta pro zvýhodnění živočišné výroby. „Jediná možnost je pokusit se vzniklou situaci vysvětlit na bruselské půdě. V programu rozvoje venkova však ještě vidím některé možnosti,“ vysvětlil.

Spolu s náměstkem ministra zemědělství Pavlem Sekáčem se shodli na tom, že byla v minulosti chybou aplikace SAPS. Stát na ni měl podle něj reagovat. Náměstek

ministra upozornil na to, že chyba nastala již při způsobu rozdělení plateb v rámci vstupu ČR do EU. Veškeré platby byly tehdy totiž alokovány na plochu. Sekáč ve svém vystoupení rovněž podotkl, že velké dobytčí jednotky (VDJ) není možné vázat na první pilíř Společné zemědělské politiky (SZP). S touto vazbou podle něj počítá druhý pilíř.

Předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha poukázal na to, že se cena půdy meziročně zvýšila o 16 %. „Česká republika je ultraliberalní v oblasti nakládání s půdou. Bylo by zapotřebí trh s půdou regulovat,“ uvedl. ČR podle něj chybí špičkoví potravináři. „Bez nich není možné dostat se na světový trh. Naše republika potřebuje silné a velké podniky typu Agrofert. Bez nich nelze udržet konkurenceschopnost na světovém trhu,“ zmínil.

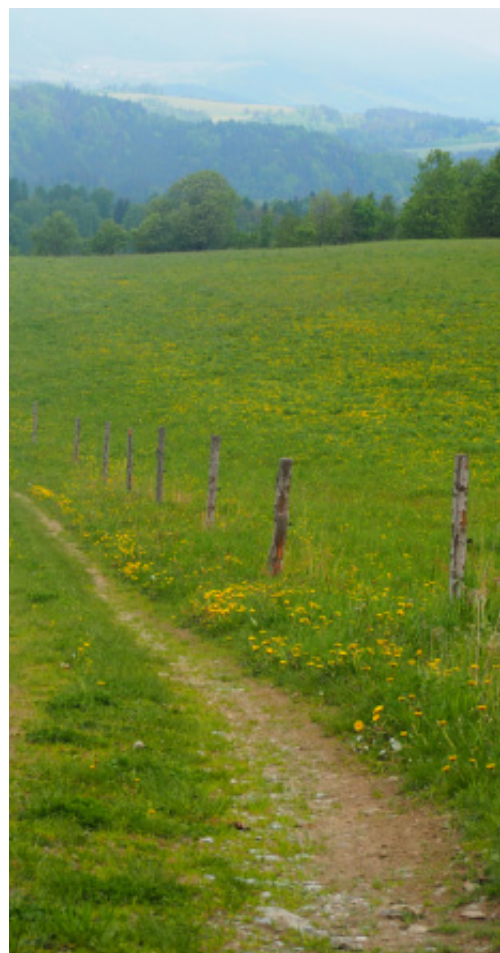
zdroj: www.politikaspolecnost.cz

Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)

Žádosti o dotace na dvanáct opatření, která podporují citlivé sektory v České republice, mohou zemědělci podávat v letošním roce v rámci Jednotné žádosti.

Dobrovolné podpory vázané na produkci
podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu   podpora na produkci konzumních brambor   podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností   podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností   podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností   podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností   podpora na produkci chmele   podpora na produkci cukrové řepy   podpora na produkci bílkovinných plodin   podpora na chov telete masného typu   podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka   podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

Žadatel musí být zemědělským podnikatelem dle § 2e až § 2ha zákona o zemědělství (výjimku má pouze žadatel, který je organizační složkou státu podle zákona č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích); dále musí splňovat podmínku aktivního zemědělce; obhospodařovat půdu vedenou na něj v LPIS; pěstovat danou plodinu či chovat zvířata, na jejichž podporu žádá a dodržovat podmínky cross compliance po celý kalendářní rok. Dále musí do mapy zakreslit DPB, kterých se žádost o podporu týká, a přiložit ji k Jednotné žádosti u všech opatření na plochu. Poslední podmínkou je vykázat v Jednotné žádosti veškerou zemědělskou půdu, která je na něj vedena v LPIS.

Specifické podmínky jednotlivých VCS

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu

K datu podání žádosti musí žadatel doložit smlouvu o pěstování brambor určených pro výrobu škrobu uzavřenou s výrobcem bramborového škrobu pro příslušný hospodářský rok. A to nejméně na výměru, na které jsou pěstovány brambory určené pro výrobu škrobu. Smlouva se předkládá buď ve formě originálu nebo ve jako kopie. Minimální výměra pro podporu je jeden hektar způsobilé plochy. Do 31. 1. 2017 musí žadatel doložit účetní doklady za dodanou sadbu, vystavené v kalendářním roce předcházejícím kalendářnímu roku podání žádosti nebo v kalendářním roce podání žádosti, a uznávací list prokazující použití uznané sadby v množství nejméně dvou tun sad-

by/ha. Doklady mohou být ve formě originálu nebo kopie. Uznávací list musí obsahovat čitelné údaje, razítko a podpis vystavovatele. Pokud se nachází na zadní/další straně dokumentu, nesmějí být opomenuty v přiložené kopii. Je tedy nutné předložit všechny strany. Účetní doklad musí obsahovat čitelné údaje, datum vystavení jména příjemce/odběratele či vystavovatele, případně alespoň jeho IČO. Do 31. 1. 2017 musí žadatel doložit potvrzení výrobce bramborového škrobu o skutečně nakoupeném množství škrobu ze sklizně pro příslušný hospodářský rok, které prokazuje dodávku brambor pro výrobu škrobu výrobcí v množství odpovídajícím v přepočtu nejméně šest

škrobu/ha. Opět lze předložit originál nebo kopii. Doložené potvrzení musí obsahovat čitelné údaje, razítko a podpis vystavovatele. Také v tomto případě je nutné předložit všechny strany. Žadatel musí mít evidován příslušný DPB na sebe v LPIS od podání žádosti do 31. 10. 2016. Na stejnou plochu nebude poskytnuta podpora na konzumní brambory. Při pěstování konzumních a škrobových brambor na jednom DPB musí žadatel tyto plochy viditelně označit v terénu.

pokračování na straně 6

Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)

pokračování ze strany 5

Podpora na produkci konzumních brambor

Žadatel musí k datu podání žádosti doložit účetní doklady za dodanou sadbu vystavený/é v kalendářním roce předcházejícím kalendářnímu roku podání žádosti nebo v kalendářním roce podání žádosti a uznávací list prokazující použití uznané sadby v množství nejméně dvou tun sadby/ha. Předložit lze buď originál nebo kopii výše uvedených dokumentů.

Uznávací list je možné nahradit úřední návěskou v případě použití sadby dodané z členského státu Evropské unie. Musí obsahovat čitelné údaje, razítko a podpis vystavovatele, pokud se nachází na zadní/další straně dokumentu, nesmějí být opomenuty v přiložené kopii. Účetní doklad včetně jeho kopie musí

obsahovat čitelné údaje, datum vystavení jména příjemce/odběratele či vystavovatele, případně alespoň jeho IČO.

Žadatel musí mít evidován příslušný DPB na sebe v LPIS od podání žádosti do 31. 10. 2016. Na stejnou plochu nebude současně poskytnuta podpora na brambory určené pro výrobu škrobu, produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností nebo na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností.

Při pěstování konzumních a škrobových brambor na jednom DPB musí žadatel tyto plochy viditelně označit v terénu.

Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností

Podporovanými druhy jsou jabloň, hrušeň, meruňka a třešeň. Žadatel v rámci DPB žádá na způsobilé dílčí pěstební plochy sadu. Minimální výměra musí činit jeden hektar zemědělské půdy (součet dílčích pěstebních ploch) s kulturou ovocný sad, evidované v LPIS a v registru sadů. Příslušné dílčí pěstební plochy musí být evidovány na žadatele minimálně ode dne podání žádosti do 31. 8. 2016. Výměra součtu dílčích

pěstebních ploch ovocného sadu musí být shodná s výměrou odpovídajícího DPB, evidovaného v LPIS (součet výměr D.P.P. = výměra DPB).

Sad musí být vysázen v roce 1995 či později a musí splňovat minimální počty životaschopných jedinců: jabloně a hrušně – 500 ks/ha součtu způsobilých pěstebních ploch, meruňky a třešně – 200 ks/ha součtu způsobilých pěstebních ploch.

Žadatel musí do 31. ledna 2017 prokázat výši vlastní produkce účetními a daňovými doklady, prokazujícími uskutečněný prodej vlastní produkce, nebo doklady prokazujícími objem vlastní produkce využitý při dalším zpracování (vč. výrobních kalkulací pro jednotlivé druhy).

Dále musí dodržet minimální výnos, vyznačený v následující tabulce.

ovocný druh	minimální výnos t/ha
jabloň	10
meruňka	1,5
hrušeň	8
třešeň	1

V terénu musí být viditelně odlišeni nezpůsobilí jedinci či skupiny jedinců od způsobilých, a to na každé dílčí pěstební ploše.

pokračování na straně 7

Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)

pokračování ze strany 6

Podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností

Podporovanými druhy jsou slivoň švestka (kromě myrobalánu), broskvoň, višěň, černý a červený rybíz, maliník a jahodník. V rámci DPB žadatel žádá na způsobilé dílčí pěstební plochy sadu (vyjma jahodníků). Minimální výměra musí činit jeden hektar zemědělské půdy (součet dílčích pěstebních ploch) s kulturou ovocný sad, evidované v LPIS a v registru sadů, respektive orná půda v případě jahodníků. Příslušné dílčí pěstební plochy musí být evidovány na žadatele mi-

nimálně ode dne podání žádosti k 31. 8. 2016. Výměra součtu dílčích pěstebních ploch ovocného sadu musí být shodná s výměrou odpovídajícího DPB, evidovaného v LPIS (součet výměr D.P.P. = výměře DPB). Sady musí být vysazeny v roce 1995 či později. Sady a porosty jahodníků musí splňovat minimální počty životaschopných jedinců: švestky, broskvoně a višně – 200 ks/ha součtu způsobilých pěstebních ploch, rybízové a maliníkové porosty –

2000 ks/ha, jahodníky – 20 000 ks/ha DPB. Žadatel musí do 31. ledna 2017 prokázat výši vlastní produkce účetními a daňovými doklady prokazujícími uskutečněný prodej vlastní produkce anebomdoklady prokazující objem vlastní produkce využitý při dalším zpracování včetně výrobních kalkulací pro jednotlivé druhy. Dále musí dodržet minimální výnos, uvedený v následující tabulce.

ovocný druh	minimální výnos t/ha
slivoň švestka (kromě myrobalánu)	3
broskvoň	2
višěň	3
rybíz černý	1
rybíz červený	1,5
maliník	0,5
jahodník	3,5

V terénu musí být viditelně odlišeni nezpůsobilí jedinci či skupiny jedinců od způsobilých na každé dílčí pěstební ploše.

Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností

Podporovanými druhy jsou zeli hlávkové, kapusta hlávková, kapusta růžičková, květák, brokolice, kedluben, mrkev, petržel kořenová, pastinák, celer bulvový, ředkev, ředkvička, řepa salátová, rajče, paprika, okurky nakládačky, okurky salátové, cibule, šalotka, česnek, pór, saláty, čekanka salátová, pekingské zeli, celer řapíkatý, pažitka, chřest a reveň.

Minimální výměra je jeden hektar zemědělské půdy s kulturou orná půda nebo s jinou trvalou kulturou (pouze pro chřest). Příslušný DPB musí být evidován na žadatele ode dne podání žádosti do 31. 8. 2016. Žadatel musí uvést datum výsevu či výsadby pěstovaných zeleninových druhů, dále přiložit účetní nebo daňové doklady prokazující nákup

osiva či sadby. Na stejnou plochu dílu půdního bloku nebude poskytnuta podpora na zeleninové druhy s vysokou pracností a podpora na konzumní brambory. Žadatel musí dodržet minimální počty vysázených (či vysetých) jedinců včetně hmotnosti tisíce semen.

druh zeleniny	minimální počet vysázených ks/ha	minimální počet vysetých ks/ha	minimální hmotnost tisíce semen (g)	minimální délka vegetační doby ve dnech	
			od výsadby (den)	od výsevu (den)	
zelí hlávkové	25 000	35 000	2	57	87
kapusta hlávková	20 000	45 000	2,2	62	92
kapusta růžičková	25 000	50 000	2,9	120	150
květák	20 000	30 000	2,3	66	96

pokračování na straně 8

Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)

pokračování ze strany 7

Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností

druh zeleniny	minimální počet vysázených ks/ha	minimální počet vysetých ks/ha	minimální hmotnost tisíce semen (g)	minimální délka vegetační doby ve dnech	
			od výsadby (den)	od výsevu (den)	
brokolice	20 000	30 000	2,65	65	95
kedluben	65 000	100 000	3	40	75
mrkev	x	800 000	0,65	x	83
petržel kořenová	x	800 000	0,9	x	95
pastinák	x	250 000	2,3	x	140
celer bulvový	50 000	x	x	70	x
ředkvička	x	1 000 000	5,6	x	26
ředkev	x	120 000	8	x	55
řepa salátová	65 000	120 000	11	60	106
rajče	8 000	16 000	2,2	70	100
paprika	30 000	x	x	90	x
okurky nakládačky	x	25 000	16	x	62
okurky salátové	15 000	25 000	16	76	100
cibule	110 000 /500	625 000	2,7	50	80
šalotka	110 000	500 000	3,2	75	90
česnek	800	x	x	70	x
pór	120 000	150 000	2,3	75	150
saláty	50 000	x	x	30	x
čekanka salátová	50 000	50 000	1,1	75	105
pekingské zelí	40 000	x	x	50	x
celer řapíkatý	50 000	x	x	78	x
pažitka	50 000	3 500 000	0,65	70	100
chřest	15 000	x	x	celoročně	x
reveň	4 000	x	x	celoročně	x

pokračování na straně 9

Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)

pokračování ze strany 8

Podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností

Podporovanými druhy jsou kukuřice cukrová, tykev (kromě tykve fíkolisté, olejné a pomíchané), hrách zahradní, fazol zahradní, celer naťový, špenát a petržel naťová. Minimální výměra musí činit jeden hektar zemědělské půdy s kulturou orná půda. Příslušný DPB musí být

evidován na žadatele ode dne podání žádosti do 31. 8. 2016. Žadatel je povinen uvést datum výsevu či výsadby pěstovaných zeleninových druhů a přiložit k žádosti účetní nebo daňové doklady prokazující nákup osiva či sadby. Na stejnou plochu nebude poskytnuta

podpora na zeleninové druhy s velmi vysokou pracností a podpora na bílkovinné plodiny na plodinu hrách zahradní. Žadatel musí dodržet minimální počty vysázených (či vysetých) jedinců včetně hmotnosti tisíce semen.

druh zeleniny	minimální počet vysázených ks/ha	minimální počet vysetých ks/ha	minimální hmotnost tisíce semen (g)	minimální délka vegetační doby ve dnech	
			od výsadby (den)	od výsevu (den)	
hrách zahradní	x	900 000	110	x	60
fazol zahradní	x	200 000	150	x	65
tykev	5 000	5 000	75	60	90
kukuřice cukrová	x	50 000	150	x	72
špenát	x	900 000	8	x	38
celer naťový	50 000	x	x	70	x
petržel naťová	65 000	1 000 000	1	60	87

Podpora na produkci chmele

Minimální výměra musí činit jeden hektar zemědělské půdy s kulturou chmelnice, na deklarované ploše musí být pěstován chmel. Danou výměru musí mít žadatel evidova-

nou v LPIS a současně v registru chmelnic (sklizňová + pomocná plocha) na sebe ode dne doručení žádosti do 20. 8. 2016.

Podpora na produkci cukrové řepy

Minimální výměra musí činit jeden hektar zemědělské půdy s kulturou orná půda. Příslušný DPB musí být evidován v LPIS na žadatele ode dne podání žádosti do 31. 8. 2016. Žadatel musí předložit účetní do-

klady (vystavené v roce 2016 nebo 2015) prokazující nabytí osiva cukrové řepy v minimálním množství 0,8 VJ/ha. Žadatel musí přiložit k žádosti smlouvu (nebo její kopii) pro příslušný hospodářský rok na do-

dávku cukrové řepy ke zpracování na cukr nebo kvasný líh (tedy smlouvu s cukrovarem či lihovarem).

Podpora na produkci bílkovinných plodin

Žádost lze podat na zemědělskou půdu s prokazatelným pokryvem bílkovinných plodin a jejich směsí v období minimálně od 1. června do 15. července 2016. Podporovanými bílkovinnými plodinami jsou hrách (všechny druhy) včetně pelušky, bob, lupina, sója, vojtěška, jetel a směs výše uvedených plodin s obi-

lovinami, přičemž zastoupení bílkovinných plodin musí v porostu těchto směsí činit více než 50 %. Půda musí být evidována na žadatele v evidenci využití půdy jako kultura standardní orná půda, a to nejméně ode dne doručení žádosti do 31. 8. 2016.

Minimální výměra musí činit jeden hektar zemědělské půdy s kulturou orná půda. Žadatel musí splnit požadavek na minimální intenzitu chovu hospodářských zvířat 3 VDJ/ha bílkovinných plodin na každý den kontrolního období od 1. 6. do 30. 9. 2016.

pokračování na straně 10

Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)
pokračování ze strany 9

Podpora na chov telete masného typu

Žádost lze podat na masná telata, která se narodila v hospodářství žadatele v období od 1. 4. 2015 do 31. 3. 2016. Matkou telete, na které je podávána žádost, musí být kráva chovaná v systému bez tržní produkce mléka. Otcem telete musí být býk masného plemene skotu evidovaný v ústředním registru plemení-

ků. Žadatel v rámci žádosti uvede seznam telat masného typu včetně identifikačních čísel a dat narození, identifikačních čísel matek s označením systému chovu z hlediska tržní produkce mléka, označení otce dle ústředního registru plemeníků a výpočet VDJ.

Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Žádost lze podat na dojnice registrované v hospodářství žadatele k 31. 3. 2016. V žádosti musí být uveden seznam dojnic chovaných žadatelem k 31. březnu 2016 včetně

jejich identifikačních čísel a dat narození, popřípadě dat zaevidování do ústřední evidence systému chovu z hlediska tržní produkce mléka, a výpočet VDJ.

Podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

Žádost lze podat na bahnice, případně na kozy pasené na trvalých travních porostech nebo na travních porostech evidovaných na žadatele v LPIS v období nejméně od 15. 5. do 11. 9. 2016. Žadatel před-

loží seznam bahníků či koz pasených na travních porostech včetně jejich identifikačních čísel a dat narození, popřípadě dat zaevidování do ústřední evidence, a výpočet VDJ. Za bahnici či kozu se považuje sami-

ce starší jednoho roku. Žadatel má povinnost vést pastevní deník po celé kontrolní období od 15. 5. do 11. 9. 2016.

Přepočítací koeficienty ke stanovení počtu VDJ hospodářských zvířat

druh a kategorie hospodářských zvířat	koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky (VDJ)
skot ve věku nad 2 roky	1
skot ve věku nad 6 měsíců do 2 let včetně	0,6
skot ve věku do 6 měsíců včetně	0,4
ovce ve věku nad 1 rok	0,15
kozy ve věku nad 1 rok	0,15

Prvním rokem se rozumí 365 dní, jedním měsícem 30 dní. U skotu do šesti měsíců včetně se počítá věk ode dne následujícího po dni narození.

Novely budou v letošním roce spíše formalitou

Na přímé platby a dotační tituly pro letošní rok se ve svém vystoupení v rámci jednání valné hromady Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů zaměřil Pavel Sekáč, náměstek pro řízení sekce pro společnou zemědělskou a rybářskou politiku EU. Většina novel, upravujících jednotné dotační tituly, bude podle něj pouhou formalitou či doplněním.

Nově se objeví podmínka při ošetřování travních pozemků u trvale travních porostů (TTP), která se zároveň týká aktivních zemědělců. Toto ošetřování by mělo být prováděno sečí a odklizením hmoty z pozemku. Na půdních blocích nad 12 hektarů musí být ponecháno od tří do deseti procent neposekaných ploch. „Snažili jsme se s ministrem zemědělství tuto podmínku zrušit. Severoatlantická aliance a ministerstvo životního prostředí na ní však trvaly,“ řekl Sekáč. Upozornil na to, že se nebude zavádět kompenzace ušlých zisků na méně než zmiňovaných 12 hektarů. Důvodem má být zabránění rozměšňování finančních prostředků.

Většina nevládních neziskových organizací se podle náměstka snaží o to, aby se sankce vztahovaly pouze k danému dílu půdního bloku, nikoli k celému dotačnímu titulu, a to za jakékoli porušení. Vzhledem k sankcím, které stát dostal v minulých letech od Evropské komise například kvůli stájovým registrům či hlášení do registru narozených zvířat, je ministerstvo příliš nepod-

poří. „Žádná z neziskových organizací se nezapojila do tiskové konference, kde byla našemu ministerstvu vyčítána uvedená sankce. Míra tolerance jejich tolerance se proto bude snižovat,“ upozornil Sekáč.

Náměstek rovněž reagoval na kritiku směřující na ministerstvo zemědělství, které údajně „nahrává spekulantům“. „Nastavení podmínek aktivního zemědělce ve vztahu k orné půdě je velmi složité vzhledem k různému způsobu hospodaření například se zeleninou, ovocem a podobně. K této problematice plánujeme zadat zpracování analýzy,“ informoval Sekáč.

V rámci své sekce pro společnou zemědělskou a rybářskou politiku EU uvedl, že se bude v tomto roce zabývat redefinicí LFA a přípravou nového modelu výplat LFA oblastí, směřovaných od 1. ledna 2018. „Jedná se o zavedení faremních systémů, diferenciací plateb pro podniky, které mají vyšší intenzitu živočišné výroby oproti podnikům, které se zabývají rostlinnou výrobou. V souvislosti s tím oslovíme nezis-

kové organizace a sestavíme pracovní skupinu,“ řekl Sekáč.

Důležité je podle něj poskytování dat do sítě The Farm Accountancy Data Network – v češtině Zemědělská účetní datová síť (FADN). Jedním z důvodů, proč se někteří zemědělci mohou podívat výsledkům zveřejněných analýz Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), je nejspíše nedostatečná datová základna. Z některých oblastí je například dat více, z jiných méně. Některé dlouhé vývojové řady proto budou chybět. „Chtěl bych proto požádat o vstřícnost v poskytování informací,“ řekl Sekáč. Český svaz chovatelů masného skotu se podle něj ohrazoval, že údaje ministerstva zemědělství totiž nereflektují skutečnost. „Tomu můžeme zabránit jedině tím, že budeme čísla aktualizovat ve spolupráci se zemědělci,“ podotkl.

Náměstek se vyjádřil rovněž k činnosti pracovní skupiny k LFA. Ta musí nejprve vysvětlit, s jakými daty bude pracovat, jaký plánuje časový harmonogram a co lze očekávat.

Česká republika je na úrovni intenzity zatížení velké dobytčí jednotky (VDJ) 0,45, což je jeden z nejnižších průměrů v rámci EU. Tento průměr by mohl být bodem, kde se bude tzv. „lámat“ označení pro intenzitu. Dle Sekáče je výše jeho nastavení hlavním tématem diskuze této pracovní skupiny.

Poslední bod vystoupení Pavla Sekáče se týkal citlivých komodit (VCS). Na mléčnou krávu je v rámci prvního pilíře alokováno 1 300 milionů korun, na masné tele 650 až 660 milionů. „Obálka na masná telata se nebude navyšovat, byť se stavy telat zvyšují. Před EU by pak nebylo možné obhájit citlivost této komodity,“ vysvětlil náměstek. Obálky v rámci VCS se podle něj nebudou přesunovat. „Pokusíme se však rozšířit procento VCS, k čemuž bychom museli získat souhlas na úrovni členských států a parlamentů. Další možností je hledání zdrojů v rámci národních prostředků. Dobré životní podmínky zvířat by se mohly týkat také masných telat,“ upřesnil.

Hodnocení dopadů nastavení nové SZP na farmáře v LFA

Tradiční členská schůze Svazu marginálních oblastí se uskutečnila na konci letošního roku a nesla se zejména v duchu hodnocení dopadů nastavení nové SZP na farmáře v LFA. Kromě ministra zemědělství Mariana Jurečky na ní vystoupili například zástupci odboru ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí (MŽP) ČR či neziskových organizací.

O nutnosti podpory živočišné výroby mluvil Milan Boleslav, předseda nevládní zemědělské organizace Svaz marginálních oblastí. Ten sjednocuje zhruba 230 členů s celkovou výměrou dosahující 200 tisíc hektarů. „Jde o to, jaké konkrétní komodity živočišné výroby se podpoří a jakým způsobem,“ uvedl. „Ministerstvo zemědělství dlouhodobě proklamuje podporu živočišné výroby, ale skutky jsou z velké části opačné. Je to dáno tím, že lobby stojící za rostlinnou výrobou je daleko silnější,“ pronesl Boleslav.

Ministr zemědělství Marian Jurečka na konferenci vyjádřil podporu LFA oblastem. Možností, jak ji zacílit, je podle něj aplikace faremního systému. „Jde o podporu zachování chovu skotu. Zároveň bychom chtěli řešit problém s nízkým finančním obnosem, který získali zemědělci v LFA,“ dodal. Na kritiku Milana Boleslava zareagoval tak, že pro podporu chovu masného skotu chce hledat možnosti. Miliarda korun podle něj poputuje na podporu chovu mléčného skotu. Ani on si však neodpustil kritickou poznámku. „Čeští zemědělci své výrobky

vyváží rovnou do zahraničí. Hodlám podpořit především subjekty, které se snaží své výrobky finalizovat, a to jak samostatně, tak v rámci sdružování,“ řekl Jurečka.

Jako klíčové označil oblasti LFA vedoucí odboru ochrany přírody a krajiny MŽP Jiří Klápště. Ve svém příspěvku nastínil vývoj české krajiny. „Ekologická stabilita půdy poklesla. Zvýšila se eroze a ztráta retenční schopnosti krajiny. Podepisují se na tom vážnější projevy počasí v podobě extrémních změn, tedy velkého sucha, či naopak

příválů vody,“ řekl Klápště. V gesci MŽP je ochrana půdního fondu, v rámci operačního programu životního prostředí se počítá například s alokací na protierozní opatření. „Je zapotřebí vzdělávat, poskytovat poradenství a zasazovat se o osvětu v této oblasti. Poptávka po kvalitních potravinách roste, bez odpovídajícího životního prostředí je ale nebudeme moci vyprodukovat,“ upozornil Klápště.

Použité zkratky odborných označení a názvů organizací:

ABK - Antibyrokratická komise

BTP - bez tržní produkce

BTPM – bez tržní produkce mléka

ČMSZP – Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

ČSCHMS - Český svaz chovatelů masného skotu

FADN - The Farm Accountancy Data Network – v češtině Zemědělská účetní datová síť

KAZV – Krajská agentura pro zemědělství a venkov

KBTPM – krávy bez tržní produkce mléka

LEADER – program, který je určen k financování projektů místních subjektů ve venkovských oblastech

LFA – méně příznivé oblasti pro zemědělskou produkci

LPIS – systém evidence užívání půdy pro zemědělské dotace

MAS – místní akční skupina

NS MAS – Národní síť místních akčních skupin

OAK – okresní agrární komora

PGRLF – Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond

PRV – Program rozvoje venkova

PVP - přechodné vnitrostátní podpory

SHR - soukromě hospodařící rolník

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

SZP – Společná zemědělská politika

TTP – trvale travní porost

ÚZEI - Ústav zemědělské ekonomiky a informací

VDJ - velká dobytčí jednotka

VCS – dobrovolná podpora vázaná na produkci

..... S .....

FARMÁŘSKÉ LISTY

Farmářské listy
– elektronický zpravodaj Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů.

Vydává ČMSZP, Jankovcova 938/18a, 170 37 Praha 7

Kontakt:
Ing. Jan Novopacký
tel.: +420 227 010 354
mob.: +420 731 527 923
email: novopacky@cmszp.cz
web: cmszp.cz

Grafický návrh: poustr.cz
Sazba: poustr.cz
Použité fotografie jsou majetkem archivu ČMSZP nebo volně dostupných databází, pokud není u fotografie uvedeno jinak.

V roce 2015 podpořeno dotací Ministerstva zemědělství ČR:
Realizace projektu Farmáři farmářům–možnosti, praxe a osvěta ve farmaření.